Tweede Kamer der Staten-Generaal 2

Vergaderjaar 2014–2015 Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2842

Vragen van de leden **Arib** en **Mei Li Vos** (beiden PvdA) aan de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *het bericht dat zzp'ers bij donatie van een nier vaak in financiële problemen komen* (ingezonden 10 juni 2015).

Antwoord van Minister **Schippers** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 9 juli 2015).

Vraag 1
Heeft u kennisgenomen van het bericht dat zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) en zelfstandigen zeer regelmatig financiële problemen ondervinden als ze bij leven een nier willen doneren aan een ander?[1]

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2
Herkent u de problemen van zzp'ers en zelfstandigen zoals geschetst door de Nierstichting en de Nierpatiënten Vereniging Nederland? Zo ja, waarom worden deze donoren niet of nauwelijks gecompenseerd voor inkomstenderving tijdens het herstel van de operatie, dat maanden kan duren?

Antwoord 2
In 2009 is de Subsidieregeling donatie bij leven gestart. De regeling heeft als doel het vergoeden van onkosten die de donor voor, tijdens of na de donatie maakt, om daarmee zoveel mogelijk financiële belemmeringen weg te nemen die donatie in de weg kunnen staan. Dit doet de regeling door het bieden van een vangnet: kosten die niet op andere wijze vergoed worden, komen voor vergoeding in aanmerking. Dit betekent dat (potentiële) donoren in principe een eigen verantwoordelijkheid hebben om te zorgen voor vergoeding van kosten, bijvoorbeeld via de eigen werkgever, de Wmo of door het afsluiten van een arbeidsongeschiktheidsverzekering. Als zij kunnen aantonen dat dit niet lukt, komen zij voor vergoeding vanuit de regeling in aanmerking.
Sinds 2011 wordt de regeling uitgevoerd door de Nederlandse Transplantatie Stichting (NTS). De afgelopen maanden is de regeling geëvalueerd. Het evaluatierapport is op 1 juni jl. afgerond en door mij op 30 juni jl. naar u toegestuurd (Kamerstuk 28 140, nr. 87).

[1] De Volkskrant, «Zzp'ers komen bij donatie nier vaak in financiële problemen», 5 juni 2015.

ah-tk-20142015-2842
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2015

Met de NTS, als uitvoerder van de subsidieregeling, wordt regelmatig gesproken over mogelijke knelpunten in de regeling. Al eerder heeft dit er toe geleid dat het forfaitaire bedrag voor donoren is verdubbeld en de reiskosten van donoren voor rekening van de zorgverzekering van de ontvanger komen. Het probleem van zzp'ers, vooral die zonder arbeidsongeschiktheidsverzekering, rond vergoeding van gederfde inkomsten is ook ter sprake gekomen. Dit was voor mij reden om het onderzoeksbureau dat de evaluatie heeft uitgevoerd vooraf te vragen hier extra aandacht aan te geven.
Uit het evaluatieonderzoek blijkt inderdaad dat de regeling voor deze groep zelfstandigen een financiële belemmering vormen die donatie in de weg kan staan. Ik betreur dit omdat de regeling juist als doel heeft financiële belemmeringen zoveel mogelijk weg te werken.
Het belangrijkste knelpunt dat de onderzoekers constateren is dat zzp'ers zonder arbeidsongeschiktheidsverzekering in veel gevallen geen (weinig of negatieve) belastbare winst hebben, terwijl vaste kosten, zoals huur van een kantoorruimte, tijdens de periode van donatie wel doorlopen. Bij het ontbreken van belastbare winst kan de donor geen aanspraak maken op een vergoeding vanuit de subsidieregeling.

Vraag 3
Hoe vaak komt het voor dat potentiële donoren mede om deze reden afzien van donatie bij leven?

Antwoord 3
Het is mij niet bekend hoeveel mensen afzien van donatie vanwege financiële belemmeringen.

Vraag 4
Op welke onderdelen volstaat de onkostenvergoeding bij donatie niet als het gaat om het declareren van misgelopen onkosten door zzp'ers en zelfstandigen?

Antwoord 4
Als de donor geen arbeidsongeschiktheidsverzekering heeft die de misgelopen inkomsten vergoedt, dan kan de donor de NTS om een vergoeding vragen. Om te beoordelen hoeveel inkomsten de donor is misgelopen, vraagt de NTS naar de eerdere inkomsten. Bij zzp'ers is dit de belastbare winst in het peiljaar (het jaar voorafgaand aan het jaar van de donatie) op basis van een bewijs van de definitieve aangifte van inkomstenbelasting.
Als de inkomsten in het peiljaar lager waren dan het minimumloon, dan kijkt de NTS naar de gemiddelde inkomsten over een langere periode. De belastbare winst van zzp'ers kan negatief zijn, door de verschillende aftrekmogelijkheden die zzp'ers hebben, waaronder de zelfstandigenaftrek. Zoals ik in antwoord op vraag 2 heb aangegeven, kan bij het ontbreken van belastbare winst geen aanspraak worden gemaakt op een vergoeding vanuit de subsidieregeling.

Vraag 5
Deelt u de mening dat het uitgangspunt moet zijn dat financiële belemmeringen niet in de weg mogen staan aan een donatie? Zo ja, bent u bereid om de genoemde financiële belemmeringen voor deze specifieke groep weg te nemen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5
Het wegnemen van onnodige financiële belemmeringen die donatie in de weg staan, is het doel van de subsidieregeling donatie bij leven. Nu uit de evaluatie van de regeling is gebleken dat er voor zzp'ers zonder arbeidsongeschiktheidsverzekering weldegelijk onnodige financiële belemmeringen bestaan, zal ik maatregelen nemen om dit aan te passen. De onderzoekers hebben een interessante oplossingsrichting opgenomen in hun rapport, die ik nader zal bestuderen.
In het evaluatierapport zijn ook andere aanbevelingen met mogelijke oplossingsrichtingen opgenomen. Ik zal ook deze nader bestuderen en zoals gemeld in mijn brief van 30 juni jl. zal ik u nog dit jaar informeren over de maatregelen die ik naar aanleiding hiervan neem.

Vraag 6
Hoeveel klachten heeft het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Kifid) de afgelopen 5 jaar ontvangen van donoren die problemen ondervinden bij het afsluiten van een hypotheek of levensverzekering omdat zij worden aangemerkt als persoon met een verhoogd risico? Hoe beoordeelt u dit aantal klachten?

Antwoord 6
Het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (KIFID) heeft aangegeven dat er, voor zover bekend, geen klachten zijn ingediend.